

Sygn. akt *IV U 1574/19*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Elżbieta Selwa

Protokolant: st. sekr. sądowy Dorota Saj

po rozpoznaniu w dniu 1 października 2019 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku **G. Ś.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziałowi Regionalnemu w R.**

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników

na skutek odwołania G. Ś.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału (...) w R.

z dnia 24.06.2019 r. znak: (...)

oddala odwołanie. -

Sygn. akt *IV U 1574/19*

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 01.10.2019 r.

Decyzją z dnia 24.06.2019r. znak (...) Prezes Kas Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w R. stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno – rentowego dla wnioskodawcy G. Ś. od dnia 24.10.2018r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał w szczególności, iż na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 04.06.2019r. ogłoszono wobec G. Ś. upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego i z tym dniem syndyk objął zarząd majątkiem upadłego. Powyższe oznacza, że G. Ś. od dnia 24.10.2018r. nie spełnia przesłanki uznania go za rolnika tj. osobę prowadzącą na własny rachunek działalność rolniczą.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył G. Ś. wnosząc o jej uchylenie. Odwołujący przywołał treść przepisów art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i podniósł, że spełnia warunki uznania za rolnika prowadzącego działalność rolniczą na własny rachunek. Dodał, że umowa dzierżawy na podstawie, której posiada gospodarstwo rolne nie została wypowiedziana ani rozwiązana przez syndyka.

W odpowiedzi na odwołanie Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w R. wniosła o oddalenie odwołania, powołując argumenty jakie legły u podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

G. Ś. zgłosił się do ubezpieczenia społecznego rolników w dniu 22 lipca 2016r. wskazując, że jest dzierżawcą gospodarstwa rolnego o powierzchni 1,45 ha przeliczeniowego i prowadzi to gospodarstwo rolne. Do zgłoszenia były dołączone między innymi :

- umowa dzierżawy zawarta między wnioskodawcą a jego rodzeństwem – M. Ś. i A. Ś., na mocy której w/w wydzierżawili wnioskodawcy dziesięć działek położonych w miejscowości L. na okres 10 lat od dnia 11 lipca 2016r.,
- oświadczenie wnioskodawcy o użytkowaniu gospodarstwa rolnego, w którym znajduje się sad, krzewy owocowe i łąki,
- zaświadczenie Burmistrza (...) z daty 1 sierpnia 2016r, iż G. Ś. figuruje w ewidencji jako podatnik podatku rolnego z gruntów dzierżawionych na mocy umowy dzierżawy o łącznej powierzchni 1,9177 ha fizycznego co stanowi 1, 3311 ha przeliczeniowego.

W dniu 19 sierpnia 2016r. KRUS wydał decyzję stwierdzającą podleganie przez G. Ś. ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 11 lipca 2016r. Wnioskodawca nie opłacał składek i powstała z tego tytułu zaległość.

W dniu 12 grudnia 2017r. wizytacja organu rentowego w gospodarstwie (...) wykazała m.in. że znajduje się w nim sad, krzewy owocowe i użytki zielone. Wizytacja gospodarstwa rolnego przeprowadzona przez pracownika KRUS w dniu 7 grudnia 2018r. wykazała, że sad i krzewy owocowe zostały wycięte a nieruchomości rolne są obecnie łąkami. Dopłaty rolne pobiera brat wnioskodawcy mieszkający we Francji.

W dniu 12 czerwca 2019r. do organu rentowego wpłynęło zawiadomienie dotyczące upadłości dłużnika G. Ś. jako osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej, obejmującej likwidację majątku dłużnika, wraz postanowieniem Sądu Rejonowego – Sądu Gospodarczego w Rzeszowie z dnia 24 października 2018r. sygn. akt V GU 323/18 o ogłoszeniu upadłości i wyznaczeniu syndyka masy upadłości w osobie M. N.. Organ rentowy uznał, że w tej sytuacji i zgodnie z art. 173 prawa upadłościowego, syndyk z dniem ogłoszenia upadłości objął zarząd majątkiem upadłego w tym nieruchomościami co oznacza, iż upadły nie spełnia warunków do uznania go za rolnika tj. osobę prowadzącą działalność rolniczą na własny rachunek. W konsekwencji KRUS wydał decyzje będącą przedmiotem zaskarżenia.

(dowód – dokumentacja w aktach KRUS)

W dniu 10 lipca 2019r. G. Ś. uzyskał od syndyka masy upadłości M. N. pisemną informację, że umowa dzierżawy gruntów rolnych z daty 11 lipca 2016r. nie została wypowiedziana ani rozwiązana przez syndyka jak również przejęcie przez syndyka zarządu nad majątkiem upadłego nie oznacza rozwiązania tej umowy.

(dowód – pismo syndyka k. 8)

G. Ś. nie prowadzi żadnych upraw rolnych na wydzierżawionych od rodzeństwa działkach, już w dacie zawarcia umowy były to ugory. Rosnące tam wcześniej drzewa i krzewy zostały wykarczowane a pozyskane drewno wnioskodawca przekazał rodzicom. Na tych gruntach rośnie trawa, która wnioskodawca wykaszal i oddawał za darmo innemu rolnikowi. Wnioskodawca nie wie jak będzie wykorzystywał dzierżawione grunty, ani czy w ogóle będzie to robił, gdyż rozważa wyjazd do Holandii, gdzie już jeździł w celach zarobkowych na okresy trwające od 2 do 6 tygodni. Odwołuje się od decyzji gdyż jest mu potrzebne ubezpieczenie.

(dowód – zeznania wnioskodawcy k. 15-16)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach organu, których wiarygodność i rzetelność nie była przez strony kwestionowana w toku postępowania. Sąd obdarzył walorem mocy dowodowej zeznania G. Ś., w szczególności w zakresie sposobu użytkowania dzierżawionej nieruchomości. Natomiast Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy jakoby wykarczowanie drzew i krzewów miało mieć miejsce w lipcu 2019r. albowiem już wizytacja gospodarstwa w grudniu 2018r. wykazała, że sad i krzewy owocowe zostały wycięte a pozostały tylko łąki.

Sąd zważył, co następuje:

Kwestią sporną wymagającą rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie było ustalenie, czy wnioskodawca spełnia warunki do podlegania ubezpieczeniu rolniczemu w pełnym zakresie.

Ustalenia faktyczne poczynione w sprawie wskazują, że umowa dzierżawy jaką zawarł wnioskodawca ze swym rodzeństwem w lipcu 2016r. nadal obowiązuje strony, co bezsprzecznie świadczy o posiadaniu przez G. Ś. nieruchomości rolnych. Odnosząc się do kwestii podawanej przez organ rentowy jako podstawy wydania zaskarżonej decyzji tj. objęcia zarządu nad majątkiem wnioskodawcy przez syndyka masy upadłości, należy uznać, że sam ten fakt nie mógł skutkować stwierdzeniem o braku możliwości prowadzenia działalności rolniczej na własny rachunek przez wnioskodawcę. Jak bowiem wynika z treści art. 110 ust. 3 ustawy z 28.02.2003r. prawo upadłościowe (Dz. U. 2019/498) - Jeżeli przedmiot najmu lub dzierżawy w dniu ogłoszenia upadłości był już wydany upadłemu, syndyk może wypowiedzieć umowę najmu lub dzierżawy, także wtedy, gdy wypowiedzenie tej umowy przez upadłego nie było dopuszczalne. Jeżeli umowa dotyczy nieruchomości, w której prowadzone było przedsiębiorstwo upadłego, wypowiedzenie następuje z zachowaniem trzymiesięcznego terminu wypowiedzenia, a w innych przypadkach - z zachowaniem terminu ustawowego, chyba że terminy wypowiedzenia przewidziane w umowie są krótsze. Powyższe uregulowanie oznacza, że w sytuacji gdy upadły dysponuje już przedmiotem dzierżawy - czyli tak jak w niniejszej sprawie - to do decyzji syndyka należy ewentualne rozwiązanie umowy dzierżawy. Jeżeli takiego działania nie ma to oznacza, iż upadły dysponując nadal przedmiotem dzierżawy może go wykorzystywać w dotychczasowy sposób tj. także w celu prowadzenia działalności rolniczej. Wypadnie też zaznaczyć, że zgodnie z art. 70 prawa upadłościowego składniki mienia nienależące do majątku upadłego podlegają wyłączeniu z masy upadłości a stosownie do art. 75 ust 1 prawa upadłościowego upadły traci prawo zarządu i możliwość korzystania tylko z mienia wchodzącego w skład masy upadłości.

Zatem w sytuacji wnioskodawcy jeżeli wykazałby, że na dzierżawionej nieruchomości nadal faktycznie prowadzi działalność rolniczą sama podstawa podana przez organ rentowy byłaby niewystarczająca. W tym miejscu należy wskazać na domniemanie zawarte w przepisie art. 38 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników sprowadzające się stwierdzenia, że posiadacz gruntów prowadzi działalność rolniczą, jak jednak powszechnie przyjmuje się w orzecznictwie (np. wyrok SN z 30.11.2005r. I UK 59/05 M.P.Pr. 2006/3/161) domniemanie to może zostać obalone w toku postępowania jeżeli zostanie wykazane, że faktycznie pomimo posiadania nieruchomości rolnych ich posiadacz nie prowadzi na nich działalności rolniczej. Stąd też konieczność odniesienia się do tej kwestii przez Sąd, w szczególności w świetle treści zeznań wnioskodawcy.

Zgodnie z treścią art. 7 ust. 1 i art.16 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. 2019/299) podlega z mocy ustawy rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, jeżeli ten rolnik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Słownik ustawowy zawarty w art. 6 w/w ustawy, wskazuje iż za rolnika uważa się osobę fizyczną, która prowadzi osobiście i na własny rachunek działalność rolniczą jako posiadacz gospodarstwa rolnego - gospodarstwa służącego prowadzeniu działalności rolniczej, tj. działalności w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej. Jak wyjaśnił Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 5 marca 2014r. (III AUa 1373/13, lex 1451566) gospodarstwem rolnym jest takie gospodarstwo, które może służyć do zawodowego prowadzenia działalności rolniczej (art. 6 pkt 4 ustawy), a zatem działalności w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej (art. 6 pkt 3). Nie ulega wątpliwości, że pod pojęciem „osoby prowadzącej gospodarstwo rolne” należy rozumieć osobę władającą gospodarstwem rolnym w sensie prawnym, która równocześnie wykonuje czynności niezbędne dla funkcjonowania konkretnego gospodarstwa rolnego. Sam fakt bycia właścicielem bądź posiadaczem gospodarstwa rolnego nie jest równoznaczny z prowadzeniem działalności rolniczej bez zaistnienia wyżej opisanych przesłanek.(por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 24.05.1994r., III AUr 162/94, OSA 1994/7/60; uchwała Sądu Najwyższego z 06.05.2004r., II UZP 5/04, OSNP 2004/22/389). Sąd Okręgowy w pełni aprobuje pogląd Sądu Najwyższego, że prowadzenie działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oznacza prowadzenie na własny rachunek przez posiadacza gospodarstwa rolnego działalności zawodowej, związanej z tym

gospodarstwem, stałej i osobistej oraz mającej charakter wykonywania pracy lub innych zwykłych czynności wiążących się z jego prowadzeniem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2005 r., I UK 16/05, OSNP 2006/17-18/278).

W uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 30 maja 1988 r. (III UZP 8/88, OSNCP 1988/12/166) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że prowadzi gospodarstwo rolne ten, kto władając nim w sensie prawnym - jak właściciel, użytkownik, posiadacz samoistny lub zależny - wykonuje czynności natury funkcjonalnej, niezbędne dla racjonalnej gospodarki w konkretnym gospodarstwie rolnym. Z uwagi na różnorodną specyfikę gospodarstw rolnych zakres i rodzaj wykonywanych czynności może być różny, jednakże w każdym przypadku chodzi o takie czynności, bez których funkcja gospodarstwa nie mogłaby być zrealizowana. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 28 stycznia 2009 r.(sygn. akt I UK 202/08, [legalis 236895](#)) warunkiem wyjściowym ubezpieczenia społecznego rolników jest własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego. Ten podstawowy warunek nie jest jednak wystarczający, gdyż ubezpieczenie społeczne rolników wynika nie z samego posiadania gospodarstwa rolnego, ale przede wszystkim z prowadzenia w nim osobiście działalności rolniczej. Nie zawsze bowiem ten, kto jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego, prowadzi działalność rolniczą. Samo posiadanie lub własność gospodarstwa nie mogą być kwalifikowane jako jego prowadzenie, jeżeli nie wiąże się z nimi wykonywanie działalności rolniczej.

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności niniejszej sprawy należy wskazać, że wnioskodawca G. Ś. pomimo, iż jest posiadaczem nieruchomości rolnych to faktycznie nie prowadzi działalności rolniczej. Wdzierżawione grunty nie stanowią gospodarstwa rolnego, nie są użytkowane rolniczo, nie ma nich żadnych upraw, a jedyne czynności jakie wnioskodawca wykonuje to wykoszenie trawy. Wnioskodawca nie jest osobą trudniącą się zawodowo rolnictwem, jak sam wskazał nie ma żadnych korzyści z dzierżawionych nieruchomości a potrzebuje ubezpieczenia.

W przekonaniu Sądu, nie budzi żadnych wątpliwości stwierdzenie, że obowiązek ubezpieczenia związany jest w przypadku rolnika z faktem stałego wykonywania prac istotnych dla gospodarstwa rolnego. Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników swym zakresem obejmuje osoby utrzymujące się z działalności rolniczej i dopiero aktywne, faktyczne wykonywanie tej działalności, skutkuje obowiązkiem społecznego ubezpieczenia. Zauważyć wypada, że ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników została stworzona w celu zapewnienia ochrony ubezpieczeniowej rolnikom a nie w celu obejmowania systemem ubezpieczenia osób, które z rolnictwem nie wiążą swej życiowej aktywności. Ustawa dotyczy tych, którzy prowadzą działalność rolniczą- mają uprawy rolne, hodują zwierzęta, prowadzą szeroko pojętą produkcję roślinną lub zwierzęcą, w tym ogrodniczą, sadowniczą, pszczelarską i rybną, decydują o jej rodzaju i rozmiarze, ponoszą nakłady i czerpią korzyści. W niniejszej sprawie wnioskodawca, tak rozumianej działalności nie prowadzi a posiadane przez niego nieruchomości zatraciły elementy pozwalające na uznanie ich za gospodarstwo rolne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżona decyzja odpowiada prawu a w szczególności brak jest podstaw do stwierdzenia, że wnioskodawca winien podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników i stąd oddalenie odwołania zgodnie z dyspozycją art. 477¹⁴ §1 kpc.